

INSTYTUT RYBACTWA ŚRÓDLĄDOWEGO
im. Stanisława Sakowicza

Unia Europejska

Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Perspektywy chowu karpia w Polsce i UE

dr inż. Andrzej Lirski

Świętokrzyska Rybacka Lokalna Grupa Działania

Nagłowice, 27.09.2018

Miejsce karpia w europejskiej akwakulturze w 2015 r. (1) wielkość produkcji (tys. ton)

L.p.	gatunek	produkcja	udział (%)
1.	omułek śródziemn.	326,2	25,0
2.	pstrąg tęczowy	186,9	14,3
3.	łosoś atlantycki	186,0	14,2
4.	omułek jadalny	145,4	11,3
5.	ostryga wlk. japońska	85,4	6,5
6.	dorada	82,5	6,3
7/8	labraks	68,8	5,3
7/8	karp	68,7	5,3
9.	małż japoński	35,2	2,7
10.	omułki jadalne (mule)	19,2	1,5

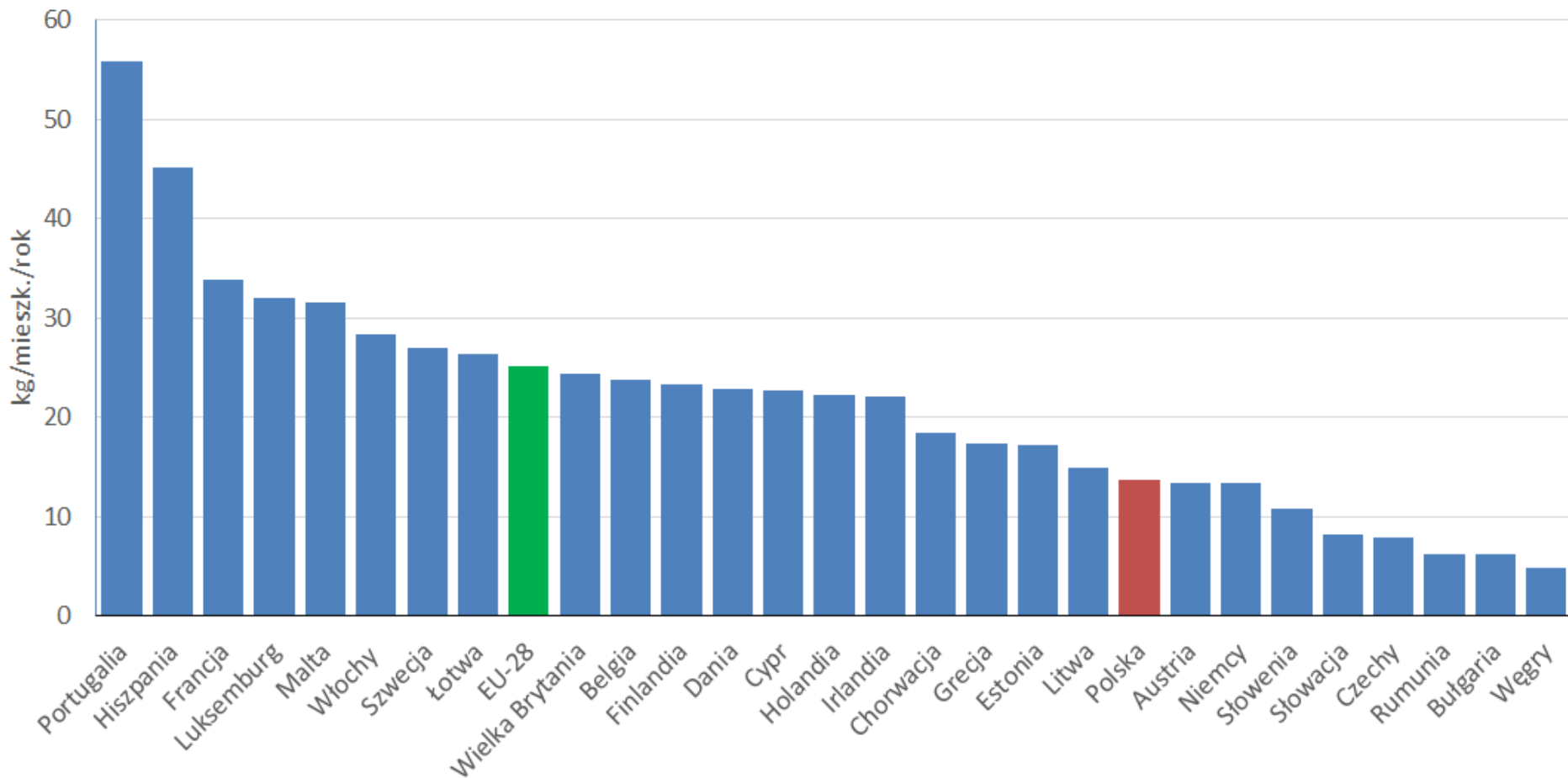

Miejsce karpia w europejskiej akwakulturze w 2015 r. (2) udział w wartości produkcji

L.p.	gatunek	udział (%)
1.	łosoś atlantycki	23,5
2.	pstrąg tęczowy	14,1
3.	dorada	10,8
4.	ostryga wlk. japońska	10,0
5.	labraks	9,9
6.	tuńczyk	5,3
7.	omulek jadalny	4,8
8.	omulek śródziemnomorski	4,8
9.	karp	3,2
10.	małż japoński	2,6

Wielkość spożycia ryb i owoców morza w kg/mieszkańca/rok w 2015 roku

Jak widzą karpia w Europie?

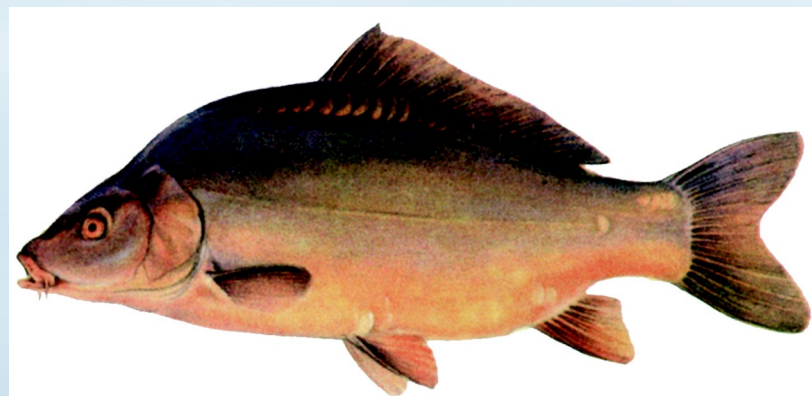
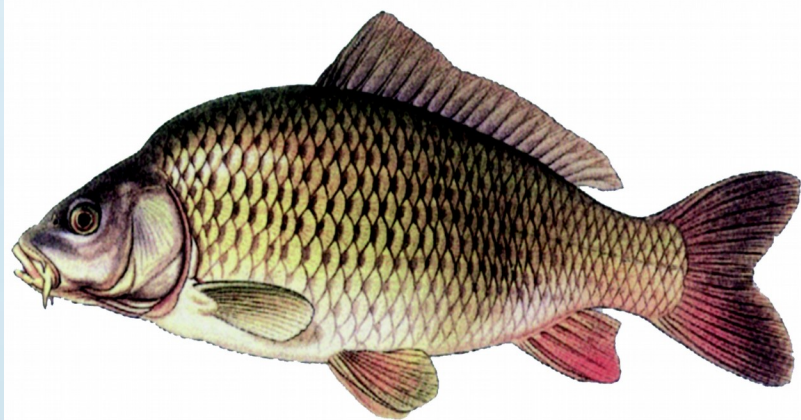
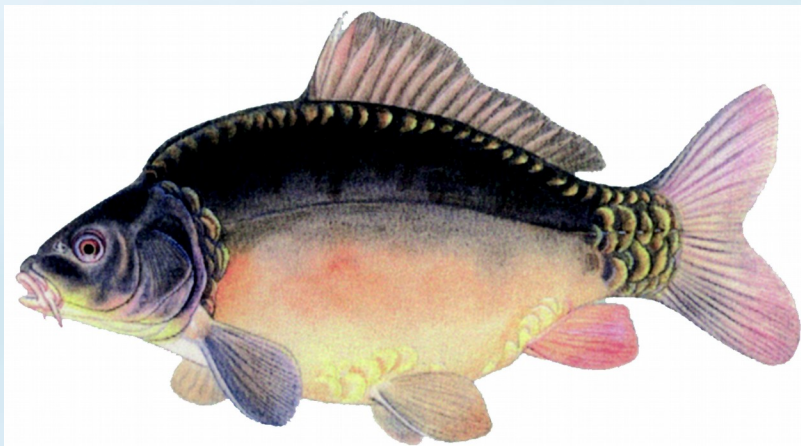
Karp jest tłustą rybą, sprzedawaną głównie jako żywa lub świeża.

W handlu pojawia się również jako przetworzona bądź mrożona.

Karp jest spożywany głównie w domu, preferowana masa jednostkowa to 1,5 - 2,5 kg.

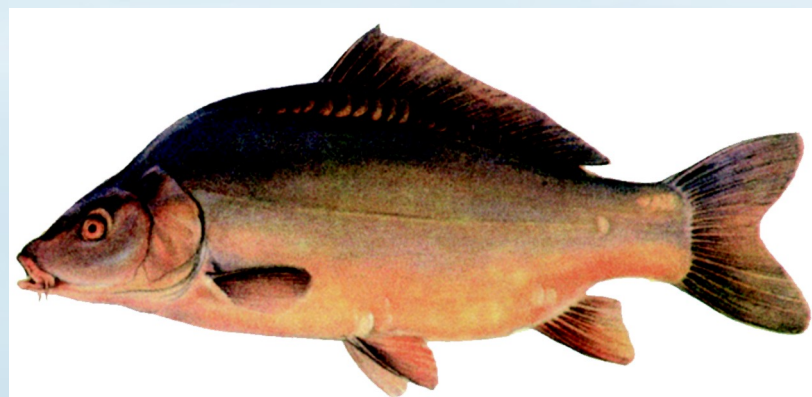
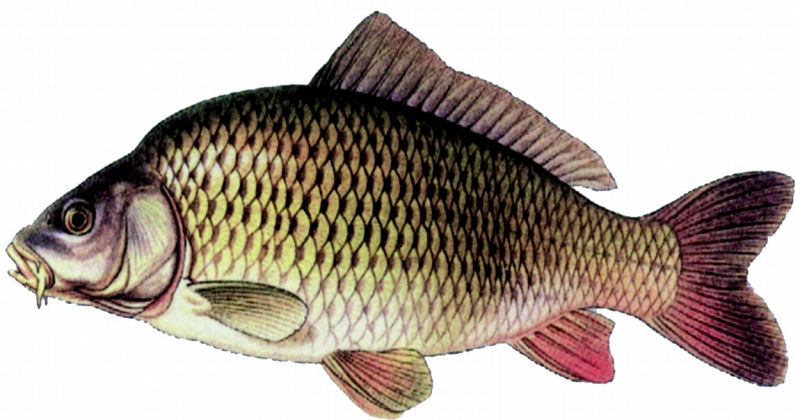
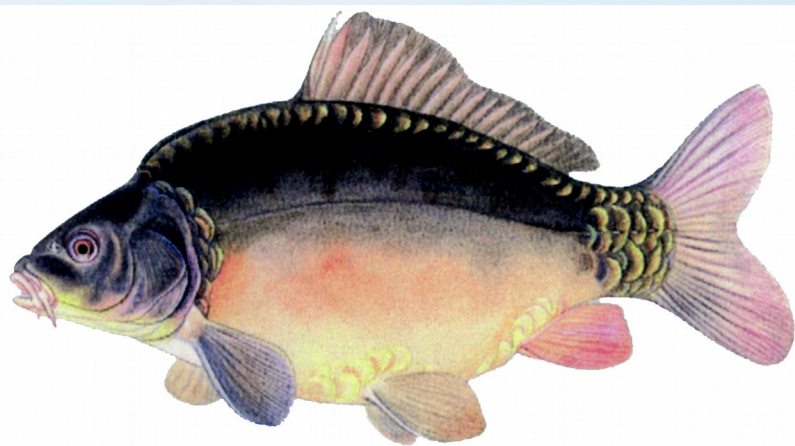
W wielu krajach jest tradycyjnym daniem wigilijnym.

(EUMOFA RAPORT 2016)

Jak widzimy karpia w Polsce?

Karp jest jednym z najważniejszych dań wigilijnego stołu, sprzedawaną głównie jako żywa lub świeża przed Świętami Bożego Narodzenia. Obserwowane są zmiany preferencji konsumenckich dotyczących masy jednostkowej oraz formy sprzedaży (karp przetworzony). Akcje organizacji ekologicznych zaczynają wymuszać zmiany w prawodawstwie. Niezbyt popularny gatunek ryb wśród młodego pokolenia.

de gustibus non est disputandum

Wielkość rynku karpia oraz jego spożycie w wybranych krajach UE w 2015 roku

L.p.	Kraj	Podaż (tys. ton)	Udział (%)	Spożycie kg/miesz./rok
1	Polska	24,70	28,6	0,64
2	Węgry	11,55	13,5	1,17
3	Czechy	10,47	12,2	1,16
4	Rumunia	9,90	11,6	0,50
5	Niemcy	8,71	10,2	0,11
6	Bułgaria	5,02	5,9	0,70
7	Francja	4,42	5,2	0,07
8	Litwa	2,98	3,5	1,02
9	Chorwacja	1,78	2,1	0,42
10	Słowacja	1,36	1,6	0,25
	Łącznie pozostałe kraje UE	4,71	5,5	
	Łącznie wszystkie kraje UE	85,6	100,0	0,17

Polska akwakultura w pigułce

(dane z RRW-22)

Akwakultura niskointensywna

Stawy ziemne o powierzchniach dochodzących do kilkuset ha

- Stawy karpiove – ok. **63,6 tys. ha** pow. ewidencyjnej (ok. **53,8 tys. ha** pow. produkcyjnej)
- Liczba podmiotów – ok. **850**
- Produkcja ryb konsumpcyjnych – ok. **20 tys. ton**
- Produkcja materiału obsadowego i zarybieniowego – ok. **9,3 tys. ton**
- Liczba produkowanych gatunków ryb konsumpcyjnych – **22**
- **Udział w ogólnej produkcji – ok. 52%**

Akwakultura intensywna

Stawy betonowe, tory wodne, baseny tuczowe, przegrody, sadze, systemy recyrkulacyjne, inne

- Stawy betonowe – ok. **130 ha**
- Tory wodne, baseny tuczowe, przegrody, sadze - ok. **800 tys. m³**
- Systemy recyrkulacyjne – **399 szt.**
- Liczba podmiotów – ok. **160**
- Produkcja ryb konsumpcyjnych – ok. **18 tys. ton**
- Produkcja materiału obsadowego i zarybieniowego – ok. **4,8 tys. ton**
- Liczba produkowanych gatunków ryb konsumpcyjnych – **10**
- **Udział w ogólnej produkcji – ok. 48%**

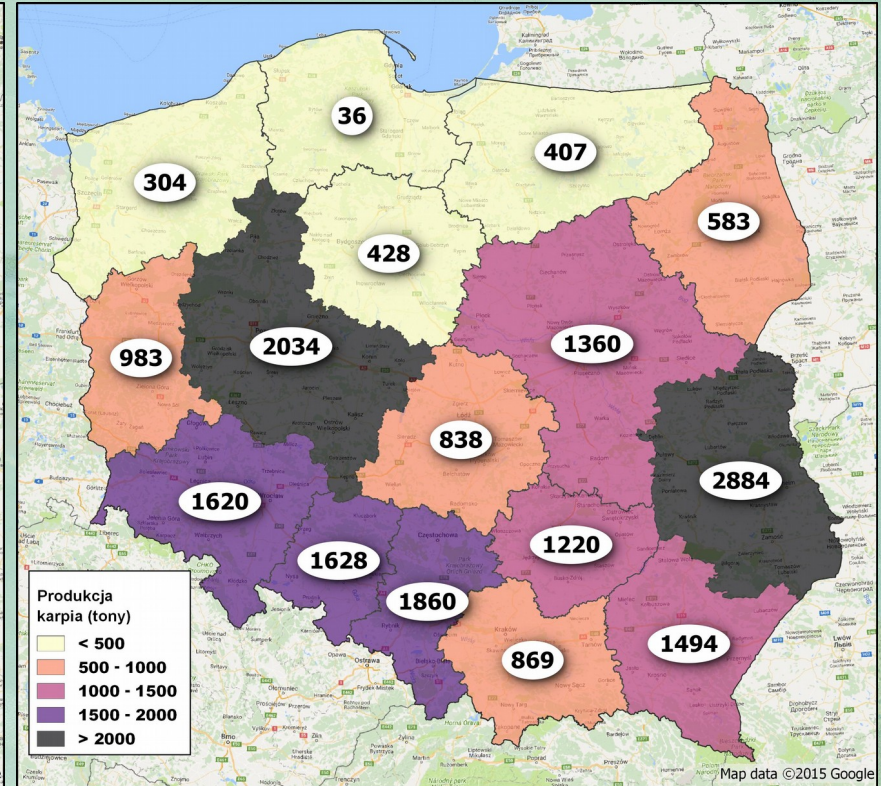
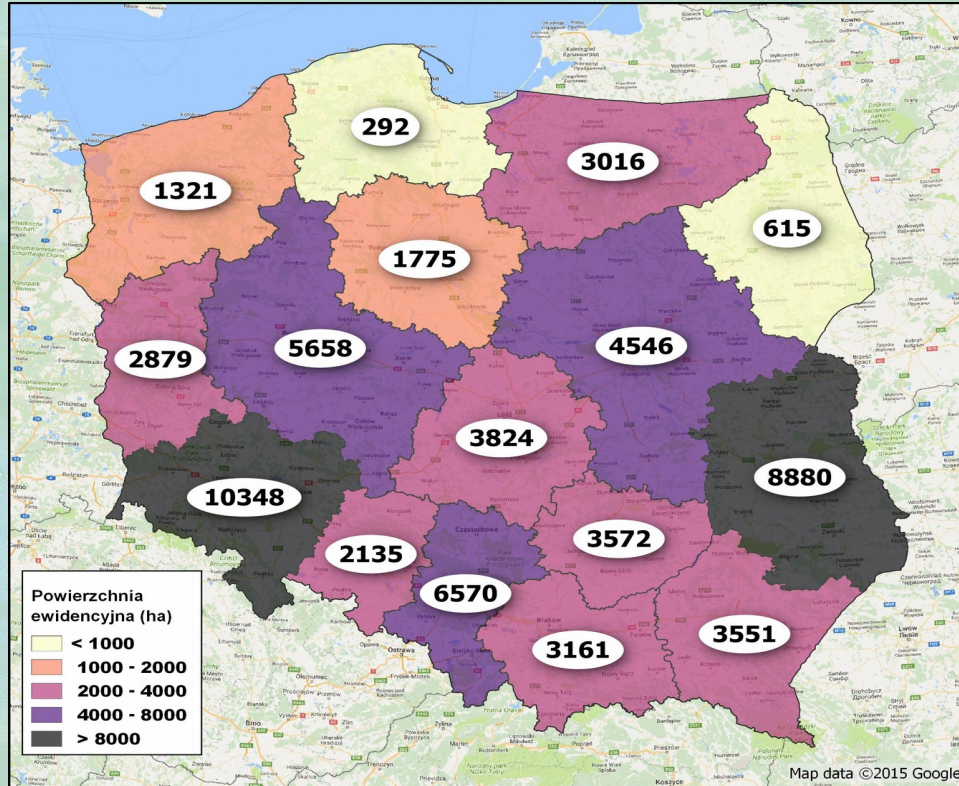

Miejsce karpia w krajowej strategii (AKWAKULTURA 2020)

- utrzymanie 60 000 ha powierzchni produkcyjnej stawów
- utrzymanie produkcji karpia handlowych na poziomie przynajmniej 17 000 ton
- wzrost udziału stawowych dodatkowych gatunków ryb konsumpcyjnych do co najmniej 20% (min. 3 400 ton)
- minimalna przeciętna rentowność na poziomie 10%
- opracowanie systemu wyceny wartości pozaprodukcyjnych stawów połączonego z inwentaryzacją informacji przestrzennej
- uwzględnienie celów strategii w najważniejszych dokumentach strategicznych i legislacji wpływających na rozwój rybactwa

Akwakultura niskointensywna w 2016 r.

Powierzchnia (ha)

Produkcja (tony)

Polska jest liderem w wielkości produkcji karpia i dysponuje największym rynkiem tego gatunku w UE - ok. 25 tys. ton

dane z RRW-22)

Ranking cen zbytu wybranych gatunków ryb krajowej akwakultury

Gatunek	Cena w 2017 r. [zł/kg]	Cena w 2016 r. [zł/kg]	Zmiana ceny [%]
1. sandacz	32,5	28,3	14,8
2. jesiotr	23,0	23,3	- 1,3
3. sum europejski	21,0	17,7	18,6
4. szczupak	19,5	19,3	1,0
5. palia	14,5	14,2	2,1
6. lin	14,1	12,9	9,3
7. sum afrykański	13,9	9,3	49,5
8. pstrąg tęcz.	12,4	12,3	0,8
9. karp	11,0	9,9	11,1
10. amur biały	10,3	9,8	5,1
11. karaś	6,1	5,8	5,2
12. tołpyga pstra	5,4	4,9	10,2

Ceny zbytu pstrągów tęczowych oraz karp przeznaczonych do konsumpcji (zł/kg bez VAT) w latach 2011-2016

Gatunek	Cena [zł/kg]						
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
pstrąg tęczowy	12,4	12,34	11,96	11,64	11,38	10,92	11,31
karp	11,0	9,92	9,31	8,38	8,79	9,47	10,29

Relacje cenowe karp/pstrąg tęczowy (%):

2011 - 90,1
2012 - 86,7
2013 - 77,2
2014 - 72,0
2015 - 77,8
2016 - 80,4
2017 - 88,7

ŚWIEŻY
KARP!

9⁹⁹

Oferta
tygodnia

Karp
świeży
płat
1 kg

cena promocyjna do 5 kg
każdy kolejny kg 24⁹⁰

ŚWIĄTECZNY KARP JESZCZE TANIEJ!

KARP PŁAT
ZA JEDYNE 9,50 ZŁ/KG
PRZY ZAKUPACH ZA 79 ZŁ!

OFERTA
OD 19.12 DO 24.12
DLA KLIENTÓW
Z ZAREJESTROWANĄ
KARTĄ MOJA
BIEDRONKA

*CENA REGULARNA
KARPIA 16,50 ZŁ/KG

OFERTA OD 19.12 DO 24.12.2016 R. LUB DO WYCZERPANIA ZAPASÓW.
REGULAMIN W SKLEPACH.

MEGA

POCZĄTEK
TYGODNIA

OD PONIEDZIAŁKU 12.12 DO ŚRODY 14.12.2016
LUB DO WYCZERPANIA ZAPASÓW

Karp żywy
Cyprinus carpio
1 kg

-25%

stara cena 11,99

8,88

Z naszej reklamy
TV / RADIO

Rynek karpia w Polsce

Rynek karpia w 2017 r.

„żywy” - ok. 2/3

przetworzony - ok. 1/3

PRZEMYSŁANE ZAKUPY

**TAKIE ŚWIEŻE
I ZDROWE
RYBY
TYLKO
W SELGROS**

**SPRZEDAŻ ŚWIEŻYCH
RYB TO WYZWANIE**
do każdego Selgros jest przygotowany
najlepszy zespół doradców, specjalnie
należąca ekipa transportowa, specjalne
opakowania, transportowe wymiary
do ekspozycji oraz dogłębna wymiana
całego lotu - to wszystko gwarantuje
idealną świeżość i jakość.

**NASZ
WYKWALIFIKOWANY**
personel chętnie doradzi
i odpowie na Państwa pytania.

KARP POLSKI ŻYWY
757
1 kg
z VAT 795

ZBYSEK
S23 02001
ŚWIEŻA RYBA

www.selgros.pl

Cena promocyjna obowiązuje przy zakupie do 15 kg

Biuletyn informacyjny obowiązuje: wt. 6.12 - pon. 19.12.2016

Udział (%) sprzedaży przetworzonego karpia w sprzedaży ogólnej karpia w Polsce i Czechach

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Polska	5,18	7,82	8,36	9,69	11,63	23,16	27,6	30,6
Czechy	8,1	8,8	10,0	11,4	12,4	11,1	9,1	11,5

Wielkość przetwórstwa karpia w Polsce w latach 2009 - 2016 (ton) - dane z RRW-20

rok	zaopatrzenie własne	zaopatrzenie uszlachetniające*	łącznie
2009	1 079	10	1 089
2010	1 161	60	1 521
2011	1 633	0	1 633
2012	1 779	299	2 078
2013	2 030	629	2 659
2014	3 840	1 360	5 200
2015	5 194	1 670	6 819
2016	4 945	2 308	7 253

Przetwórstwo na zlecenie podmiotów zewnętrznych

Struktura przetwórstwa karpia krajowych przetwórni (dane z RRW-20)

rok	świeże	mrożone	konserwy	pozostałe	razem
2009	61,7	33,5	4,6	0,2	100,0
2010	81,9	15,0	3,1	0	100,0
2011	60,4	20,0	19,6	0	100,0
2012	41,0	27,1	2,8	29,1	100,0
2013	91,3	1,9	6,0	0,8	100,0
2014	90,6	1,5	4,3	3,6	100,0
2015	94,0	0,4	1,3	4,3	100,0
2016	94,0	0,9	0,0	5,1	100,0

Struktura przetwórstwa karpia w latach 2004 i 2017 (dane z jednej z dużych przetwórni (%))

sortyment	2004 rok	2017 rok
świeży w lodzie (niepatroszony)	49,5	14,1
filety bez skóry	11,1	0,5
filety ze skórą	26,9	5,0
filety ze skórą bez ości	0,0	3,3
patroszony	4,4	4,8
płaty bez skóry	0,0	0,3
płaty ze skórą	0,02	68,1
tusze	3,8	1,9
dzwonka	4,2	2,0
razem	100,0	100,0

Problem ości międzymięśniowych

przecinarka bębnowa

sklejanie transglutaminazą

Sprzedaż bezpośrednia szansą zwiększenia konsumpcji karpia

Wykreowanie nowego produktu: filety z karpia o masie jednostkowej około 200 g/szt.

Zysk:

- skrócenie cyklu produkcyjnego do dwóch sezonów
- zmniejszenie ryzyka produkcyjnego
- obniżenie kosztów produkcji
- zwiększenie produktywności stawów

Wielkość filetów

sandacz 170-230 g/szt.

sum afrykański 130-170 g/szt.

panga - 120-170 g/szt.

tilapia - 200-220 g/szt.

lin - 100-200 g/szt.

Ochrana vašeho srdce
zvýšený obsah
OMEGA 3 MK
ověřeno IKEM a FROV JU

FAKULTA ŘEZAŘSTVÍ
& OCHRANY VOD

IKF

www.omega3kapr.cz

PRODEJ VÁNOČNÍCH KAPRŮ

Ochrana Vašeho srdce
zvýšený obsah
OMEGA 3 MK
ověřeno IKEM

Ochrana Vašeho srdce
zvýšený obsah
OMEGA 3 MK
ověřeno IKEM a FROV JU

www.omega3kapr.cz

PRODEJ
VÁNOČNÍCH
KAPRŮ

Istnieją przesłanki do wzrostu konsumpcji karpia

- wzmocnienie wizerunku karpia jako niezbędnego składnika wigilijnej tradycji
- wykreowanie konsumpcji karpia poza grudniem
- dotarcie do młodszego pokolenia konsumentów
- opracowanie nowych produktów z karpia
- intensywny marketing

Na zakończenie o polskiej akwakulturze

1. Istnieją dobre perspektywy dla rozwoju akwakultury, zarówno niskointensywnej jak i intensywnej, co koresponduje z ambitnymi planami wzrostu produkcji. Wartość produkcji akwakultury już obecnie znacząco przekracza wartość połowów bałtyckich,
2. Stale niezaspokojony rynek na wiele gatunków ryb konsumpcyjnych z rodzimej produkcji a także możliwości ich eksportu uzasadniają dalszy rozwój produkcji ryb w akwakulturze, **w tym karpia**,
3. Trudności z wprowadzeniem nowych, nieznanych na polskim rynku gatunków ryb (barramundi, tilapia) są potwierdzeniem tezy „nie sztuka wyprodukować...”,
4. Perspektywy rynku karpia zależne będą od zwiększenia oferty asortymentowej oraz nadążania za zmianami/kreowania preferencji konsumenckich, co wiąże się między innymi z koniecznością przetwarzania tego gatunku. Konieczna jest dalsza profesjonalizacja rynku karpia, poprzez koncentrację podaży - tworzenie Organizacji Producentów
6. Produkcja w systemach recyrkulacyjnych (RAS) zróżnicowanej gamy gatunków ryb wspomogę utrzymanie ciągłości dostaw rynkowych oraz urozmaiconej oferty handlowej,
8. Zwiększenie liczby gatunków i ogólnej produkcji w polikulturach z karpem poszerzy gamę poszukiwanych przez konsumentów ryb.

Zagrożenia dla akwakultury

- wzrastające koszty produkcji ryb i innych zwierząt wodnych,
- niska konkurencyjność cenowo-kosztowa mięsa ryb w stosunku do innych źródeł białka zwierzęcego,
- niestabilność rynku, podatność konsumentów na czarny „PR”,
- rosnące straty produkcyjne powodowane chorobami ryb, nowe jednostki chorobowe, zwiększające tempo przenoszenia chorób,
- brak skutecznych metod leczenia wielu jednostek chorobowych,
- brak rekompensat powodowanych przez zwierzęta rybożerne w stawach ziemnych
- malejąca atrakcyjność zawodu rybaka oraz pogłębiający się niedobór wysokowyzkwalifikowanej kadry dla akwakultury
- niekorzystne zmiany klimatyczne skutkujące m.in. wzrostem temperatur wody poza zakres optymalny dla wielu gatunków ryb, niedoborami wody i/lub powodziami, deficytami tlenu w wodzie, zakwitami glonów i sinic.

Szanse akwakultury (1)

- malejące zasoby ryb i innych organizmów wodnych w wodach morskich oraz naturalnych i sztucznych zbiornikach wód słodkich,
- administracyjne ograniczenia i limity połowowe ryb i innych zwierząt wodnych w morzach i zbiornikach wód słodkich,
- wzrastające ceny ryb morskich i innych zwierząt wodnych w morzach i zbiornikach wód słodkich,
- zwiększające się możliwości zapewnienia ciągłości odpowiednich pod względem ilościowym i jakościowym dostaw rynkowych z perspektywą sterowania składem produktu, w tym ilością i jakością tłuszczu, ilością białka, poziomem makrominerałów i innych,
- brak formalnych ograniczeń wielkości osobniczej ryb i innych zwierząt wodnych w akwakulturze oraz terminów dostaw rynkowych,

Szanse akwakultury (2)

- koncentracja podaży poszczególnych gatunków ryb, między innymi dzięki działalności Organizacji Producentkich,
- poprawa zarządzania w gospodarstwach rybackich,
- duże możliwości rozwijania certyfikowanej produkcji organicznej i ekologicznej,
- coraz szersze zainteresowanie zdrowym odżywianiem przez konsumentów,
- rosnąca świadomość konsumentów na temat pochodzenia ryb i metod ich produkcji,
- zwiększające się możliwości intensyfikacji produkcji w systemach z recyrkulacją wody (RAS) w izolacji od czynników klimatycznych,
- zwiększające się możliwości wykorzystania dotychczasowego potencjału produkcyjnego,
- możliwości wsparcia finansowego ze środków unijnych.

Zagrożenia dla niskointensywnej akwakultury stawpwej

Stawy w Niemodlinie - sierpień 2018 r.

fot. Marek Adamus

Dziękuję za uwagę!

Fot. Gołysz